

Högskolan Dalarna
Institutionen för kultur, media och data
Socialantropologi C

Exotiska kroppar till salu på den globala marknaden

Michael Mårtensson
Handledare: Tove Holmqvist
Vårterminen-06

Innehåll

1. Inledning.....	3
2. Sexturism.....	5
2.1 Begreppsförvirring och sexturism.....	5
2.2 Intersektionalitet och sexturism	6
3. Ett amalgam av transnationella processer	9
3.1 I krigets kölvatten.....	9
3.2 Sexturism som utvecklingsstrategi.....	11
3.3 Kommoditiseringsprocesser	13
4. Koloniala drömmar	15
4.1 Rasism	15
4.2 Me love you long time – Thailand som harem.....	18
4.3 Svart som synden - Karibien som sexdröm.....	20
5. Avslutande diskussion.....	23
Litteratur.....	25

1. Inledning

Avsikten med denna uppsats är att diskutera sexturism ur ett intersektionalitetsperspektiv. Detta innebär att olika maktasymmetrier och kategorier ses som samverkande och sammanvävda i en helhet, så att t.ex. könsmaktsystem och rasistiska hierarkier påverkar och påverkas av varandra i en större kontext (se Lykke 2003 och 2005). Särskilt undersöker jag hur rasism inverkar i sammanhang av sexturism, men samtidigt ställs dessa resonemang i relation till större intersektionella maktsystem och relevanta kategorier, som ekonomi och kön.

Uppsatsens geografiska fokus ligger på den så kallade tredje världen, som här representeras av Thailand och Karibien, två områden där sexturismen fortsätter att breda ut sig tillsammans med annan turism. Uppmärksamheten riktas samtidigt, och i enlighet med ett antropologiskt-holistiskt perspektiv, mot kopplingar till större transnationella och globala sammanhang än bara just själva sexturismötet – sammanhang som massturismindustri, världsekonomi och krig.

När turismen breder ut sig snart sagt över hela världen, är det av största vikt för antropologin att kritiskt undersöka föreställningar som hänger samman med turism och sexturism. I en ekonomiskt ojämlik värld är det särskilt viktigt att kritiskt granska de idéer som kan tänkas legitimera just orättvisornas konsekvenser. Det finns alltså goda skäl att ifrågasätta den idémässiga grunden i en industri där miljontals fattiga människor ställs till sexuellt förfogande för den turist som har de rätta pengarna, och den rätta rörelsefriheten, för att kunna njuta av den tredje världens exotiska och erotiska frukter. Sexturismens ideologiska grund undersöks här främst i termer av rasistiska föreställningar, då jag tänker mig att sådana föreställningar relaterar samtidigt till sexturismens dragningskraft och till legitimeringen av sexturismens konsekvenser.

Rasistiska föreställningar tycks stå i ett intimt förhållande till sexualiserade föreställningar om sexturismens säljare, som en slags ideologisk kvarleva från koloniala diskurser om den exotiska, erotiska och annorlunda infödingen. Sådana föreställningar om ras och sex verkar inte höra till en kolonial dåtid, utan snarare leva kvar som aspekter av modern turism och sexturism. Därför vill jag hävda att en fortsatt kritisk diskussion är nödvändig för en

vetenskap som vill förhålla sig kritisk till sitt eget koloniala arv, och som vill göra upp med sådana essentialistiska föreställningar om ”de andra” som präglade den koloniala antropologin, de koloniala krigerna och det koloniala slaveriet. Och som nu verkar genomsyra dagens värld av strukturanpassningsprogram och massturism.¹

För att inte drunkna i sexturismens oräkneliga exempel i tid och rum, och för att inte överväldigas av otalet exempel på livsöden och variationer, så har jag begränsat min diskussion till de två regionerna Thailand och Karibien. Jag håller dessutom blicken riktad mer mot makroprocessernas ekonomiska och ideologiska verklighet, än mot de mikroprocesser av livsöden som kan antas interagera med de stora sambanden. Detta speglar inte någon ovilja att mer etnografiskt studera den mikroverklighet som genomsyras av de globala processerna, utan är endast ett uttryck för en avgränsning nödvändig för uppsatsens format och hanterbarhet. Uppsatsen bygger således helt på litteraturstudier och bortsett från den personliga livserfarenhet som har färgat mina resonemang, så finns inga andra källor att redovisa än de rent litterära.

I uppsatsens andra kapitel dryftas först begreppen prostitution och sexturism i sig, innan dessa fenomen kort ställs i förhållande till det intersektionalitetsbegrepp som genomsyrar (åtminstone delar av) dagens feminism. Detta teoretiska kapitel leder vidare till kapitel 3, där stora globala processer, i form av krig, utvecklingsstrategier och ekonomi, relateras till tredje världens sexturism, som därmed positioneras i ett universum av global kapitalism. Det fjärde kapitlet ger utrymme åt en diskussion kring de rasistiska föreställningar som verkar spela viktiga huvudroller i den globala kapitalismens sexturism. Kapitlet tillåter mig att närmare diskutera relationer mellan sådana föreställningar och sexturism i de två regioner jag valt ut för att här representera tredje världens sexturism. Samtidigt ger detta upplägg utrymme för en del jämförelser mellan de två geografiskt åtskilda regionerna, så som jämförelser i fråga om turism, rasism och sexualisering. Arbetet avrundas sedan med en avslutande diskussion, där uppsatsens olika fokuspunkter möts i några sista reflektioner, tankar och slutsatser.

¹ Se t.ex. Abu-Lughod (1991), för exempel på ett sådant kritiskt förhållningssätt till antropologin.

2. Sexturism

2.1 Begreppsförvirring och sexturism

Med begreppet sexturism, så som jag använder termen i detta arbete, menar jag inte att inberäkna alla möjliga slag av sexuella och erotiska möten i sammanhang av resande och turism, utan jag fokuserar specifikt på sådana möten som innefattar inslag av prostitution. Då prostitutionsbegreppet redan i sig är svåravgränsat, så kan denna grund tyckas vacklande från början.² Därför vill jag påpeka att när jag här använder prostitutionsbegreppet, så syftar jag inte på sådana fall av relationer, som t.ex. mellan man och hustru, där den ena hälften försörjer den andra samtidigt som han eller hon erhåller något annat, kanske ömhet eller sex, i utbyte. Även om diskussioner kring sådana diffusa gränsländ också är av intresse, så vill jag här använda ett stramt prostitutionsbegrepp som avser mer eller mindre explicit iscensatta erotiska möten baserade på en transaktion av sex och ett ekonomiskt värde, exempelvis i form av pengar eller gods. Således exkluderar uppsatsens sexturismbegrepp resenärers och turisternas erotiska eskapader i så måtto de inte innefattar en transaktion i termer av sex och ekonomiskt värde. Relationer där transaktionen av sex och värde vävs in i ett slags snabbversion av parförhållande mellan *native* och turist, som varar under turistens vistelse (se t.ex. Cohen 2003 och Sánchez Taylor 2000), räknar jag in i begreppet prostitution. Detta trots viss tveksamhet inför oskärpan och det kulturellt färgade, men ibland så ”självkla”, i gränslinjerna mellan prostitution och andra relations- och umgängesformer.

En granskning av begreppet prostitution fastnar lätt i en cirkel där skeenden och fenomen bedöms som prostitution därför att den ena parten är *prostituerad*, ett epitet som tillskrivs personen utifrån vissa relativa och kulturellt färgade kriterier. Risken för etnocentrism framträder tydligt här, precis som risken för överdriven kulturell relativism. Det är inte min mening att avskriva alla fall av prostitution som ”icke-skyldiga” på grund av att många andra

² Exempelvis noterar Ryan och Hall i förordet till *Sex Tourism: Marginal People and Liminalities* svårigheten att låsa sexualitetens verklighet i en teoretisk definition (2001: x). De menar att sexturism med nödvändighet är ”pluralistic, multivocal and multidimensional in its forms” (ibid.: 50).

slag av mänskliga sociala relationer innefattar aspekter av utbyte som ibland kan påminna om prostitutionens råa, ofta snedbalanserade, byteshandel. Det är inte heller min mening att påstå att alla mänskliga relationer innefattande sex och ekonomi är varianter av prostitution. Ett begrepp som omfattar alla gråzoner är analytiskt ointressant, eftersom begreppet i en sådan vid betydelse kan utsträckas till att gälla stora delar av mänsklighetens relationer. Med ödmjukhet inför eventuell etnocentrism och av analytiska skäl har jag alltså stramat upp begreppen prostitution och sexturism på anført vis. Samtidigt vill jag påminna om att forskarens syn på prostitution kan förväntas vara färgad av dennes kultur, i liknande grad som en lekmans syn på samma sak. Exempelvis diskuterar Kulick vad han anser vara en tendens hos forskare och författare att förutsätta att sex mot betalning implicerar en degradering av själva sexakten och omöjliggör sexuell njutning (1998: 183), något som i min mening kan tolkas som en etnocentrisk förvrängning, även om en utförlig argumentation gällande just detta ligger utanför ramarna för detta arbete.

2.2 Intersektionalitet och sexturism

Sánchez Taylor visar i sin artikel *Tourism and 'embodied' commodities: sex tourism in the Caribbean*, som behandlar sexturism på Jamaica, i Dominikanska Republiken och på Kuba (2000), hur essentialistiska idéer om kvinnor har letat sig ända in i den feministiska forskningen kring sexturism. Detta gör hon genom att ge exempel på hur samhällsforskare har behandlat den sexturism där kvinnor köper sex av män. Hon menar nämligen att sexturism där kvinnor köper sex ofta behandlas som kvalitativt annorlunda jämfört med sexturism där män köper sex av kvinnor, exempelvis på så sätt att sexturism med kvinnliga konsumenter ofta benämns som *holiday romances*, snarare än som sexturism. Vidare konstrueras ofta de kvinnliga konsumenterna som ensamma människor som utnyttjas av sexturismen, hävdar Sánchez Taylor och betonar att kvinnor ofta tycks ses som offer både när de köper och säljer sex. Detta trots att hennes forskning, menar hon, visar att kvinnor har samma attityder och motiv till sin konsumtion, och rättfärdigar den med samma *narratives* som män. Den romantiska retoriken lyckas dock inte dölja det uppenbara, nämligen att i Sánchez Taylors forskningsfält, som på många andra ställen i världen, så köper vita västkvinor sex av fattiga svarta män (ibid.: 45f, se också Albuquerque 2000) och placerar in dessa män i ett ramverk av rasistiska föreställningar om svarta män som hypersexuella (Sánchez Taylor 2000: 46). I

stället för att stanna vid mötet med avvikelsen från den maskulina sexköparnormen och anse fenomenet som just avvikelse, så sätter Sánchez fingret på en viktig aspekt av prostitution, nämligen de rasistiska fantasier om exotiska älskare som tycks locka många sexturister, oaktat deras egen genus- eller könskonstruktion.

Eftersom sexturism, som resonemanget ovan visar, inte ensidigt kan ses i termer av kön/genus, så vill jag nu föra in begreppet intersektionalitet i diskussionen.

Den danska författaren Nina Lykke presenterade begreppet intersektionalitet för en bredare svensk publik i sin artikel *Intersektionalitet – ett användbart begrepp för genusforskningen* (2003). I sin artikel visar hon hur begreppet språkligt har att göra med engelskans *to intersect*, dvs. att korsa eller genomskära. Vad som då anses skära i varandra är olika maktasymmetrier i samhället, baserade på kategorier som kön/genus, sexualitet, ålder, klass, nationalitet etc. Lykke understryker att dessa asymmetrier också samverkar dynamiskt och att deras effekter är ”oupplösligt förbundna med varandra” (Lykke 2003: 47f).

Begreppet har uppstått i möten mellan postmodern feministisk teori, postkolonial teori, *black feminism* och *queer*-teori. Bara genom att begrunda denna teoretiska kompaktgenealogi kan vi ana intersektionalitetsbegreppets kritiska potential i fråga om sexturism, kolonialism, rasism, sexualisering osv. Lykke påpekar att begreppet används för att kunna diskutera maktens mångfald utan att tappa fokus på könsmaktsystemet (ibid.: 48). Vidare menar hon att begreppet bör spridas utanför Sveriges akademiska värld, så som sker när t.ex. amerikanska aktivister använder begreppet i sitt motstånd. Jag håller med Lykke om att begreppet med fördel kan användas för att undersöka hur de olika maktasymmetrierna ”genom en komplex och dynamisk interaktion ömsesidigt konstruerar varandra” (ibid.: 52), och om att detta kan och bör göras även utanför universitetens världar.

Vidare visar Lykke att en intersektionalitetsorienterad analys alltid utgår från val av vissa maktasymmetrier, som i analysen ges företräde framför andra förekommande asymmetrier. Hon menar också att det är viktigt att undersöka andra maktasymmetrier än den man håller mest kär, som i hennes exempel med genusforskaren som också bör inkludera andra relevanta asymmetrier (ibid.: 51). Att jag väljer att fokusera på just rasism, ekonomi och sexualisering i denna uppsats, beror på att jag antar att dessa faktorer hänger samman på ett särskilt vis när

det gäller sexturism, inte på att de är de enda relevanta faktorerna i detta eller andra fall.³

Mitt syfte med att lyfta in begreppet är här främst att varna för reduktionism. Den strukturella patriarkala makt, som ger utrymme till att miljoner av världens kvinnor utsätts för olika övergrepp varje dag, kan givetvis inte förbises,⁴ men samtidigt måste andra faktorer, som ekonomiska skevheter mellan köpare och säljare, fokuseras i samma grad. Detta perspektiv bör fånga ett ekonomiskt mikro- och makroperspektiv och dessutom inkludera den nästan kolonialt rasistiska konstruktion av den exotiske infödingen som jag möter gång på gång, både ute i livet och i böckernas värld, och som ofta verkar gå hand i hand med en sexualiserad objektivering av denne inföding. Detta oavsett om just ordet inföding i praktiken används eller inte.

För att driva diskussionen om dessa ekonomiska, sexualiserade och rasistiska faktorer vidare, så vill jag börja med att passera 1970-talets brinnande Indokina. Min utgångspunkt ligger dock inte i det krigshärjade Vietnam. Precis som den amerikanska armén så vill jag nämligen låta expeditionen utgå från ett lite lugnare grannland när jag nu skisserar en bild av den moderna sexturismens framväxt. Vilket land kan då vara lämpligare som exempel än själva prototypen för modern sexturism – Thailand? Som vi ska se, så är det heller ingen slump att jag väljer samma land att utgå från som den amerikanska 70-talsarmén gjorde.

³ För färskare resonemang kring begreppet intersektionalitet, och då särskilt angående begreppets användbarhet, se Lykkes senare artikel *Nya perspektiv på intersektionalitet – problem och möjligheter* (2005). I denna nyare artikel betonar Lykke återigen hur asymmetrierna verkligen genomtränger och förändrar varandra. Hon inför också begreppen *intra-agera* när det klassiska *inter-agera* inte räcker till för att beskriva och undersöka komplexa relationer mellan olika korsande asymmetrier (ibid.: 8).

⁴ Se t.ex. Chang och Ling (2000) och Sassen (2002) för resonemang kring och exempel på detta.

3. Ett amalgam av transnationella processer

3.1 I Krigets kölvatten

Det är heller ingen slump att kriget i Indokina följdes av en våg av prostitution och sexturism. Under kriget i Vietnam så stationerade den amerikanska armén tiotusentals soldater i Thailand, som tillsammans med lediga amerikanska soldater stationerade i Vietnam froterade sig i så kallade *pleasure belts*, med restauranger, barer, massageinstitut, hotell, nattklubbar och direkta bordeller. I dessa zoner började så småningom halvkommersiella relationer mellan prostituerade och soldater gro fram, som tidsligt sträckte sig längre och längre över gränsen för ett ”vanligt” möte mellan prostituerad och klient. Så kallade *rented wives* städade och utförde sexuella tjänster mot betalning inom ramarna för sådana relationer, men enligt Cohen (2003) så ska dessa relationer i de flesta fall ha innefattat ett visst mått av ömsesidigt känslomässigt engagemang (ibid.: 60).

Eftersom fler och fler av dessa relationer började mynna ut i äktenskap, skapades en association i Thailands kollektiva minne som kopplade ihop äktenskap mellan utlänningar och thailändska kvinnor med prostitution, vare sig kvinnan verkligen hade bakgrund som prostituerad eller inte. Dessa relationer och associationer är, menar Cohen, en del av förklaringen till hur Thailand kom att bli uppfattat som ett slags centrum för sexturismen i ”Fjärran Östern”. Cohen hävdar uttryckligt att lättillgängligt sex var en av de faktorer som lockade den framväxande massturismen med Thailand som destination. Det bör också nämnas att militärbaserna lockade till sig unga kvinnor från landsbygden, särskilt från det fattiga nordöst, för att tjäna soldaterna sexuellt (Cohen 2003: 60f), något som också påminner om de makroekonomiska faktorer jag redan nämnt och återkommer till. Fortfarande utgör kvinnor från den fattiga nordöstra regionen den största delen av Thailands prostitutionsmarknad, där turister och andra utlänningar kan shoppa runt och njuta frukterna av den sexindustri som började växa fram i mötet med de amerikanska soldaterna. Den thailändska prostitutionsmarknaden upplevdes av många soldater som mindre kommersialiserad och opersonlig, och just därför mer lockande, än hemmamarknaden. Sedermera kom turister och andra utlänningar att lockas till Thailand, av samma skäl (ibid.: 61), även om det kan tyckas absurd med dagens storindustriella proportioner för blicken.

Under en resa till Brasilien 2001 spenderade jag någon månad i närheten av en, då ”nyupptäckt”, skandinavisk charterort, som intressant nog också hade givit plats åt (eller kanske snarare hemsökts av) en amerikansk militärbas under många tiotal år. Utan en riktig undersökning i ryggen törs jag inte påstå att sambandet med prostitution och sexturism är lika tydligt som i fallet med Thailand, men som nyfiken lekman såg jag heller ingenting som motsade en sådan koppling. Jag såg en del instanser av prostitution som tveklöst kan sättas i samband med mötet mellan långväga turism och det lokala samhället, och som kan benämnas som sexturism enligt uppsatsens definition (se 2.1). Att jag inte utvecklar dessa eventuella samband här är därför en fråga om utrymme och samtidigt svårigheter att finna källmaterial angående detta specifika fall. En noggrannare undersökning skulle förmodligen visa på intressanta strukturella likheter. Detta särskilt som denna turistort ligger i det, också med brasilianska mått, fattiga nordöst. En likhet jag noterat mellan Thailand och Brasilien är att båda länderna har en väl utvecklad turismindustri där turismen inte bara handlar om sex, men där det samtidigt är svårt att veta exakt vad som är vad. Ryan och Hall påminner om att det är svårt nog att se hur mycket turismen bidrar ekonomiskt till ett land som Thailand, och om hur bristfälliga de statistiska data som angår sexturismen då följaktligen blir (Ryan och Hall 2001: 27). Att turism fungerar som ett slags utvecklingsstrategi Thailand är dock ingen otydlig teori, utan har snarast varit en explicit strategi hos institutioner som t.ex. Världsbanken sedan Vietnamkrigets dagar (ibid.: 11). Just nu lämnar jag fallet Brasilien och eventuella strukturella likheter med Thailand på hyllan för hypoteser att pröva, och går vidare genom att i nästa avsnitt diskutera sexturism som utvecklingsstrategi. Så hela uppmärksamheten riktas återigen mot Thailand.

3.2 Sexturism som utvecklingsstrategi

Att utvecklingen gällande sexturism blivit som den blivit i Thailand tycks alltså inte bero enkom på de faktorer jag diskuterar i föregående avsnitt, även om den militära närvaron i regionen lade grunden för den thailändska prostitutionens transnationalisering och kommersialiseringen av relationer mellan thailändska kvinnor och utländska män. För att ta ett tydligt exempel så besökte Robert Mac Namara, då Världsbankens överhuvud, Bangkok 1971 och drev igång en process av möten där turism specificerades som en nyckelkomponent

i den thailändska ekonomin. I slutskedet av kriget i Vietnam och under efterkrigstiden så var det, menar Ryan och Hall, nödvändigt för USA att försöka upprätthålla sin hegemoni i Indokina genom att se till att det mest USA-vänliga landet i området, Thailand, hade en blomstrande ekonomi. Vi ser alltså hur ekonomiska faktorer samverkar med USA:s dåtida *policy of containing communism* i utvecklingen av Thailands transnationella turism. Samtidigt ser vi hur turismen byggdes upp kring sex i ett fjärran Thailand som, med tanke på flygpriserna dit på den tiden, verkligen inte lockade till familjeinriktad charterturism. Snarast verkar det som om en nästan oundviklig framväxt av storskalig sexturism förbisågs, eller ignorerades, av Världsbanken och Thailands regering, när de planerade för landets framtid (Ryan och Hall 2001.: 11f).

Sassen menar att turism- och nöjesindustrierna nu är erkända vägar till utveckling, och att sexhandel i många länder är en del av dessa två nästan sammanvävda industrifärer. Sexhandel sätts in som en desperat utvecklingsstrategi i områden med hög arbetslöshet och ekonomiska problem och blir en strategi för regeringar som desperat försöker skaffa inkomster och utländsk valuta. När jordbruk och andra försörjningsvarianter i vissa länder inte längre skapar vare sig arbete, vinst eller kapital åt regeringen, så blir sexturismen en allt viktigare industri. Sassen påpekar att IMF och Världsbanken mycket väl kan tänkas stimulera och samtidigt institutionalisera sexhandeln, när de försöker komma till rätta med tillväxtproblematiken genom att satsa stort på turism och nöjesindustri (Sassen 2002: 42).

Sassen pekar på intressanta kopplingar mellan utveckling, tillväxt och sexturism. Detta även om hon kan kritiserar för att, åtminstone i artikeln *Rätt väg? Immigration i en global era* (2002) fokusera väl mycket på kvinnor, som om män och pojkar inte alls kommer i kläm när tillväxtsiffrorna ska upp. När finanskrisen i Asien 1997-98 gjorde turismen ännu viktigare i Thailand (Ryan och Hall 2001: 138), så ska vi inte tro att inga pojkar och män sålde sina kroppar till utländska turister. Inte heller före eller efter de två åren tycks Thailands pojkar och män befriats helt från att sälja sex, även om denna syssla oftare tilldelas kvinnor på dagens globala arbetsmarknad.⁵

⁵ Se O'Connell Davidson (2000) för en genomgång av barnprostitution i t.ex. Thailand, där både pojkar och flickor drabbas.

Kopplingar mellan utveckling, tillväxt och sexturism är inget isolerat sydostasiatiskt fenomen. Sánchez Taylor visar på Karibien som en region där länder med stora ekonomiska problem pressas av världens finansiella institut att använda sig av turism som utvecklingsstrategi, samtidigt som denna turism vilar på och reproducerar rasistiska och sexualiserade föreställningar om Karibiens människor. Utifrån dessa ekonomiska och idémässiga faktorer är sexturismens framfart i Karibien lika lite en slump som i Thailand. Turismindustrin kan sägas tillhandahålla ett idémässigt ramverk där sexturism accepteras, och faktiskt uppmuntras, menar Sánchez Taylor (2000: 51).

En bild av världen där pengar som ska hjälpa länder ur ekonomiska kriser pumpas in i en turism- och nöjessektor som omfattar en sexindustri med minst sagt tvivelaktiga kopplingar till *trafficking* (slavhandel) och andra missförhållanden, målas upp framför mina ögon, både ute i världen och i litteraturen (se t.ex. Ryan och Hall 2001: 22). Man kan lätt undra hur dessa förhållanden i realiteten kan legitimeras i en värld där ”mänskliga rättigheter” är slagord på närmast global nivå. Men innan jag går vidare till att diskutera sådan legitimering, så tar jag tillfället i akt att säga något om hur kapitalismen samverkar med den ”utvecklingssträvande” turismen, när den med någon del mikro- och makroekonomisk obalans som krydda gör sexualiserade varor av våra medmänniskor.

3.3 Kommoditiseringsprocesser

Miljoner människor ser prostitution som en utväg, just därför att de lever i den ekonomiska pyramidens botten (Chang och Ling 2000; Sassen 2002). I många av den så kallade tredje världens fall av prostitution handlar det om människor som prostituerar sig utifrån sin position på ekonomins nedre botten, både globalt och lokalt sett, eftersom de är fattiga i världens fattigaste länder.

Ekonomiskt tvingande faktorer är en relevant anledning till att ta problematiken med sexturism på fullaste allvar. Detta trots att jag är mycket kritisk till den typ av argumentation som jag ibland hör hävda att eftersom prostitution alltid måste vara fel, så måste också all sexturism automatiskt vara fel. Den sociala verkligheten är inte alltid så entydig, men när

miljontals fattiga människor mer eller mindre brutalt tvingas in i något som ofta upplevs som kränkande, och som ofta innefattar sådant som hot, våld, smittorisk och ytterligare tvång, förutom det tvång som den ekonomiska situationen i sig innebär (se t.ex. Beddoe 2002), så torde även den mest prostitutionsliberale reagera.⁶

Vi kan se sexturismen, framförallt i tredje världen, som uttryck för en kommoditiseringsprocess (eller varublivandeprocess) som i den globala kapitalismens tidevarv låter mindre bemedlade slava och agera handelsvaror åt de mer bemedlade, ofta genom att sälja sexuell njutning på världens marknad. Detta påminner om allsköns annan exploatering som kan spåras genom historien, och nu när sådan exploatering nått mer globala horisonter ser vi hur världens rika åker i massor ”hem till” världens fattiga och köper deras sexuella tjänster, som bakas in i de av Världsbanken sponsrade turism- och nöjesindustrierna.

Dessa resonemang leder tanken till hur Chang och Ling diskuterar vad de kallar den teknomuskulära kapitalismens processer i relation till de processer där kvinnliga arbetsmigranter exploateras i något de benämner *a regime of labor intimacy* – en mer explicit sexualiserad, rasialiserad och klassbaserad spegelbild av kapitalismens processer, som samtidigt är de sistnämnda processernas förutsättning. Någon måste putsa ”Hannerzkosmopoliternas” skor och sälja dem sex nämligen⁷, och då får de fattiga göra det – de fattiga som så ofta i dagens värld av ”teknomuskulär” kapitalism är kvinnor och barn (Chang och Ling 2000: 27-30). Chang och Ling menar att kapitalismens

⁶ För diskussioner om sexturism som agens och som ett sätt att fly fattigdomen, se Brennan (2002), Cabezas (2004), särskilt det konkluderande avsnittet *Conclusions* (ibid.: 1010), och Cohen (2003: 79). För en intressant behandling av den extrema form av kommoditisering där människor förslavas i sexindustrin, t.ex. genom *trafficking* (slavhandel där kvinnor, män och barn trafikeras och säljs för sexindustriella syften) eller genom att luras in i en olöslig skuldbörda till en hallick eller en bordell, se hela Bales (2002). Med specifikt fokus på barnprostitution kan Beddoe (1998) också vara av intresse, liksom den tidigare refererade boken av O’Connell Davidson (2000). Kulick (1998) kan med fördel studeras för mer liberala perspektiv på prostitution.

⁷ Se Chang och Ling (2000: 30) för resonemang kring Ulf Hannerz kosmopolitforskning, och om kosmopoliter som en ny kapitalistisk elit.

strukturanpassningsprogram under 1970- och 1980-talen ligger till direkt grund för en global feminisering av *labor intimacy* – ett begrepp de använder för alla möjliga hushållsnära och ”intima” tjänster (ibid.: 34). De sexuella tjänster sexturismens prostituerade erbjuder kvalar enkelt in på listan av sådana ”intima” tjänster som författarduon avser (ibid.: 37). Författarnas resonemang visar på de stora globala processer som spelar in i skapandet av sexturismens villkor, även om deras artikel inte är koncentrerad på just sexturism. Enligt Chang och Ling är dessa processer tydligt färgade av ett kolonialt sätt att se på världen (ibid.: 31). Via USA:s koloniala krig i Indokina, och via andra historiska exempel, så tycks vägen tillbaka till kolonialepokens slaveri inte längre så krokig.

Även om större andelen arbetare inom sexturismindustrin är kvinnor och att den varianten av prostitution både kan locka och legitimeras sexistiskt, så finns det uppenbarligen andra avgörande faktorer i den process där fattiga säljer sex på den globala bordell som kallas sexturism. En förenande grupp faktorer, som spelar stor roll både som incitament och legitimering för den sexturism som innefattar slavhandel och andra missförhållanden, är de rasistiska föreställningar som ofta förekommer tillsammans med en sexualiserad syn på marknadens exotiska män, kvinnor och barn.

4. Koloniala drömmar

4.1 Rasism

Det begrepp jag är ute efter här kan vara lite svårt att fånga. Ibland benämns det här koloniala arvet orientalism, ibland exotism, ibland essentialism och ibland rent ut rasism. Även om begreppen kan skeva lite mot varandra i betydelse, särskilt som de fötts i diskussioner om olika koloniala processer, i olika delar av världen (se t.ex. Said 1978 och Abu-Lughod 1991), så syftar de alla på en exotiserande, essentialistisk och rasialiserad konstruktion av *the other*. Denna *other* kan, om vi håller oss till sexturismens arena, vara en filippinsk transvestit likaväl som en stranddraggare i Gambia; eller en brasiliansk flicka såväl som en afrokubansk kokainmissbrukande prostituerad kvinna i sina bästa år. Sánchez Taylor påminner oss exempelvis om att även kvinnliga sexköpare motiveras av rasbaserade föreställningar, i hennes fält kring svarta afrokaribiska män (2000: 46).

Urry skapade i sin bok med samma namn begreppet *the tourist gaze*, ett begrepp som anspelar på Foucaults idéer om *the gaze* och implicerar ett slags exotiserande objektifiering av det som blicken riktas mot (Urry 1990). Denna blick hjälper till att göra världen lite mer illusorisk och romantisk för turisten, och Ryan och Hall påpekar att det fungerar på samma vis när det gäller sexturism. De relaterar blicken till de *red light districts* man hittar i Amsterdam, Patpong och på många andra ställen i världen, och påminner om vilken politisk makt som ligger i *the gaze* bara i och med själva förekomsten av sådana distrikt av skyltfönsterprostitution (Ryan och Hall 2001: 46). Urry menar att även om blicken förändras genom historien och varierar kulturellt, så är själva förekomsten av blicken, med dess grund i olikheter, konstant (Urry 1990: 1). Denna grund i olikheter tycks vara något lockande både för sexturister och andra resenärer.

Att sexturistens exotiserande blick inte skiljer sig så mycket från andra turisternas sätt att beskåda världen kan nog stämma, trots att de skiljer sig åt just när det gäller själva sexhandeln. Anderson Cederholm undersöker i sin bok *Det extraordinäras lockelse: Luffarturistens bilder och upplevelser* (1999) resenärers sökande efter det extraordinära, det som skiljer sig från det vardagliga, det allmogliga. Även om hennes studie fokuserar på

nutidens luffarturister eller *backpackers*, så framträder i Andersson Cederholms bok en bild av en turistisk verklighet där sökandet efter det extraordinära är kärnan i både så kallad massturism och mer individuellt resande. Detta oberoende av olika resenärers uppfattningar om sig själva och sitt resande, och oaktat de distinktioner olika typer av resenärer upprätthåller gentemot andra (se t.ex. *ibid.*: 34-41). Författaren hävdar nämligen att sökandet efter det extraordinära inte är något nytt, och att dikotomin ordinärt/extraordinärt består som tudelande princip, även om innehållet – dvs. vad som ses som vardagligt och icke-vardagligt – varierar från grupp till grupp, i relation till den kulturella kontexten, och förändras över tid (*ibid.*: 15). Detta påminner tydligt om Urrys idéer, när han hävdar att turismen i grunden bygger på ett binärt särskiljande av det vardagliga och det extraordinära och att turistens blick söker efter *det annorlunda* (Urry 1991: 11).

Utifrån dessa resonemang tänker jag mig att sökandet efter exotiska sexpartners, och för den delen konsumtionen av de tjänster sexturismens exotiskt konstruerade säljare erbjuder, inte skiljer sig så mycket från de andra turisternas sökande efter det exotiska och extraordinära. Sexturism tycks i egenskap av att vara en sexualiserad variant på turism också bära på samma längtan efter det extraordinära, en längtan som i sexturistens fall lockar denne att köpa iscensatt men exotiskt sex av ett rasialiserat *other*. Här kan vi också dra oss till minnes vad Marttila skriver i sin artikel *The Hiding Men in Prostitution* (2005) om att skiljelinjen mellan xenofobi och xenofili är tunn för sexturismens konsumenter. Hon menar att sexturisten lockas av samma exotiska skillnader som denne samtidigt uppfattar som mindervärdiga och kopplar till den prostituerades ras (*ibid.*: 37f). Turism och sexturism smälter nästan samman i resebyråns Atlas katalog 1990-1991, när Tunisien presenteras enligt myten om ”den orientaliska sexualiteten” genom den rasistiska, orientalistiska och sexualiserade slagdängan ”[t]vå ögon i en slöja kan säga mer än hundra kroppar i bikini” (Atlas katalog 1990-1991, citerad i Nilsson 2004: 11).

Ett annat exempel på kopplingar mellan rasistiska och sexualiserade idéer finns i Chang och Lings diskussion om hur kvinnliga Filippinska arbetsmigranter utifrån ras och kön automatiskt stigmatiseras som prostituerade (Chang och Ling 2000: 37). Även prostituerade män sexualiseras och rasialiseras i sexturistens sökande efter extraordinära äventyr. Exempelvis menar Albuquerque att de euro-amerikanska kvinnor som köper sex av svarta karibiska män lockas av rasistiska föreställningar om dessa män som sexpartners, vare sig

kvinnan är afroamerikan och söker en svart karibisk man för ett mer varaktigt förhållande eller om hon är vit och dras till konstruktionen av den exotiske och sexuella svarte mannen. Enligt Albuquerque så lever inte alltid de svarta karibiska männen upp till myten om dem själva som sextatleter, men intressant nog noterar han att kvinnorna verkar nöja sig med en njutbar om än inte helt tillfredsställande natt med den svarte mannen. Detta just så som alla andra turistattraktioner också stannar vid ett acceptabelt "njutbart, men inte helt tillfredsställande", om vi ska tro Albuquerque (2000: 82-86).

Vi ser om och om igen hur den ekonomiskt dominante hämtar inspiration till sina eskapader på sexturismens arena från kolonialosande och rasistiska föreställningar om den exotiska älskaren eller älskarinnan. I en artikel där de analyserar fotografier från *National Geographic Magazine* visar Lutz och Collins hur magasinets bilder ofta presenterar svarta kvinnor i en sammanvävd historia av genus och ras. De poängterar att de två differentieringssystemen ras och genus inte heller ute i världen är åtskilda system (1997: 296f). Dessutom påpekar de en vidare intressant maktrelaterad aspekt, som kan appliceras även på sådana här fall, nämligen att inflytelserika grupper i efterhand åkallar biologi som legitimering för de gränser de ritat upp i samhället (1997: 291). Poängen är inte att de åkallar biologi, något som ligger i själva begreppet rasism, utan just att de skapar sina legitimerande idéer *post hoc*. Detta kan förklara varför också t.ex. vita kvinnor från det så kallade väst kan projicera sina rasistiska föreställningar på karibiska män, thailändska *toy boys* eller andra ekonomiskt och/eller maktmässigt underordnade. Inte bara patriarkatets representanter verkar förunnade att leva ut sådana rasistiska koloniala drömmar som iscensatts i exempelvis gamla Indokina eller Latinamerika. Även en kvinna med rätt ras, pengar, status eller något av allt som kan fungera som inträdesbiljett, har tillgång till den koloniala värld i vilken horder av människor ställts i den sexuella tillfredställelsens tjänst. Och även en kvinna behöver legitimerande ursäkter för de övergrepp som tillåts och stimuleras av den globala kapitalismen.

Förutom att reflektera över de rasistiska föreställningar som fungerar som incitament och lockar till resor och sexköp, så måste vi tänka på dessa föreställningars legitimerande funktion. Jag tror att sexturismens strukturellt inducerade övergrepp kan fortsätta att legitimeras i och med rasistiska och sexualiserade idéer bl.a. just därför att problematiken kring sexturism, utanför universitetens väggar, inte särskilt ofta diskuteras i termer av ras eller etnicitet, utan mest i termer av kön eller genus. Även om framväxten av ett mer

intersektionalitetsorienterat tänkande tyder på en ökad akademisk medvetenhet kring kopplingar som de mellan rasism och sexualisering, så menar jag att sådana kopplingar bör lyftas fram ordentligt i diskussionen om sexturism, särskilt utanför de feministiska akademikernas finrum. Precis som de prostituerades ekonomiska verklighet bör lyftas fram och ifrågasättas om något ska kunna göras för deras situation, så bör sexturismens rasistiska grund och legitimering synas och kritiserats i detalj. Som ett litet steg i denna riktning vill jag nu fördjupa analysen av relationer mellan sexturism och rasistisk lockelse och legitimering, genom att elaborera exemplet med Thailand som ett exotiskt centrum för sexturister, samtidigt hålla rasismen i blickfånget och sedan passera exemplet Karibien som svart sexdröm.

4.2 Me love you long time – Thailand som harem

Redan innan USA:s armé förlade sina baser i Thailand (se 3.1) så förekom exotiska föreställningar om nuvarande Thailands, och tidigare Siams, folk som menade att de var vänliga, och avslappnade människor, glatt väntande på den så småningom anländande massan soldater – och senare turister – med ett leende. Denna bild inkluderar en rasistisk sexualisering av (främst) kvinnorna i Thailand, jämförbar med den koloniala synen gällande kvinnorna på andra platser, som t.ex. det mytiska ”Söderhavet”. Ryan och Hall jämför synen på kvinnan från ”Fjärran Östern” med Gauguins representation av tahitiska kvinnor, som i sin tur speglar bilden av en sexuell, fertil, tyst och mystisk, men samtidigt generös och fantastisk, kvinnonatur (Ryan och Hall 2001: 13). Eftersom sådana bilder är baserade på föreställningar om ras, *såväl* som på föreställningar om kön, så bör vi bredda bilden av Thailand som ett patriarkatets lekpark, och ge oss på att verkligen förstå rasismens lockande och legitimerande funktion när det gäller det ”exotiska Siams” turism och sexhandel.

Cohen hävdar att vi kan se möten mellan thailändska kvinnor och män utifrån som ett slags möten på flykt från ”homogami”, i hans mening alltså Thailands traditionella äktenskapsmarknad. Han menar att de kvinnor som flyr landsbygdens arrangerade äktenskap flyr denna ”homogami” på ett sätt som kan jämföras med de anländande männens flykt från sitt samhälles äktenskapsmarknad. Ett visst mått av agens kan möjligen spåras, men att presentera detta som ett möte mellan människor på flykt från traditionella värderingar och ”homogami” låter som en romantiserad syn, som i sig påminner om de rasistiska och sexualiserade föreställningarna om ”Österlandets kvinnor” jag redan diskuterat i detta kapitel.

Det låter nästan som om de sexlystna orientalerna äntligen tränger ut ur sin traditions bojar, genom att träffa västerländska sexturister. Cohen berör visserligen också den press som mer eller mindre driver landsbygdens kvinnor in i städernas prostitution (Cohen 2003: 79), men även små mått av exotism eller rasism bör ifrågasättas, särskilt om det hela kryddats med sexualisering och maktövertag. Bara för att ordet ”homogami” kan vara laddat, eller snarare laddas av Cohen, med negativa konnotationer, så kan det inte användas för att romantisera en helt ickeromantisk flykt från fattigdom och sociala problem. Instanser av rasistiskt och sexualiserat förtryck, i form av sexturism i tredje världen, reduceras eller ursäktas inte av flykten från ett könsförtryck i Thailands byar eller liknande.⁸

Bilden av dagens Thailand har färgats av föreställningar om dåvarande Siams exotiska harem, och sedermera kanaliserats i en process där Thailands äkta eller fiktiva harem transformerats till en sexindustri av storindustriella mått. Detta samtidigt som bilden av Thailands människor (främst kvinnorna) som exotiska, sexuellt oskyldiga och samtidigt eftergivna, lever kvar som incitament och legitimering (Ryan och Hall 2001: 12). Kvinnorna som säger *me love you long time* går nu att både köpa på plats, eller via ett Internet nära dig.⁹

För att avsluta detta avsnitt och återknyta till de stora makroprocesserna jag diskuterat i kapitel 3, vill jag också igen nämna det att ”Siams” moderna harem byggts upp i förhållande till ett slags kolonialmakt, i form av det krigande USA, och sedermera till en turism som delvis vilar på ekonomisk obalans och de globala finansinstitutens planer om tillväxt och

⁸ Även om uppsatsen inte ger utrymme för vidare diskussion här, så vill jag ändå notera likheten mellan Cohens argument och den typ av argumentation som försöker rättfärdiga sexturism genom att hänvisa till prostitutionspraktiker hos *the natives*. Denna variant av legitimering kan tolkas som ännu ett utslag av rasistiskt och sexualiserat tänkande om *the other*. Se t.ex. diskussion i Bales (2002).

⁹ I stället för att referera till flyktiga kontaktsidor på Internet, rekommenderar jag en vanlig informationssökning på *Thai wives* eller andra tänkbara nyckelkombinationer. En utredning som verkligen innefattar Internet som forskningsfält angående den globala prostitutionens marknad får dock stryka på foten i denna uppsats. För referenser angående begreppet *me love you long time* rekommenderas en videobutik och ett exemplar av valfri så kallad Vietnamfilm, där thailändska eller vietnamesiska kvinnor av någon anledning nästan uteslutande kommunicerar på det viset med utländska män, gärna soldater på permission.

strukturanpassningar. Ryan och Hall (2001: 12) konstaterar att sexturismens framväxt var oundviklig i ljuset av dessa institutioners policy och landets regerings korruption, eller kanske desperation. Situationen är således, i mina ögon, inte helt olik kolonialepokens storpolitik. Själva rasismen och sexualiseringen av en massiv mängd thailändare minner också om ett kolonialt arv, även om detta arv sannolikt underkommuniceras i storpolitikens korridorer och sexköparnas medvetanden. Att denna koloniala situation formellt sett inte existerat i Thailand, och inte heller gör det nu, kan vi tolka som just en kolonial framgång, och som att stora delar av landet och folket koloniserats utan direkt blodspillan, vare sig bland de som dominerar eller de som domineras skall.

4.3 Svart som synden – Karibien som sexdröm

Även om det absolut förekommer en hel massa sexförsäljning från kvinna till man i Karibien, så utmärker sig regionen också som ett sexcentrum för kvinnor som uppskattar så kallade erotiska stunder med exotiska män (se Albuquerque 2000). Att detta epitet 'erotiska' – eller liknande 'romantiska' – nog har mer att göra med essentialistiska idéer om kvinnor än om sådana mötens karaktär uppmärksammas av Sánchez Taylor (2000: 44). Helt visst förekommer rasistiska föreställningar om svarta kvinnors sexualitet, som om de vore mer djuriska, närmare naturen, omedvetna om sin nakenhet och ibland även översexuella (Lutz och Collins 1997: 298f). Men liknande tankar, fast angående män, genomsyrar den empiriskt väldokumenterade sexturism där kvinnor, sedan flera decennier, köper sex av karibiska män. Detta även om männen som köper av kvinnor är betydligt fler (2000: 45). Likheten med Thailand är slående, när Albuquerque påpekar att unga svarta män sålde sina sexuella tjänster till äldre vita kvinnor redan innan 1960-talet inletts, och hur yngre kvinnor började dyka upp som kunder bland de karibiska öarna under det årtiondet (2000: 83). Med tanke på ekonomiska och andra maktförhållanden i Karibien, så liknar den karibiska sexturismen den thailändska, i det att fattiga prostituerade säljer sex till turister från den rikare världen.

Förutom att denna sexturism också är tydligt präglad av lockande rasistiska föreställningar om svarta kvinnor och män, så måste maktrelationerna granskas även här. Sánchez Taylor ger exempel på hur rasistiska ideologier legitimerat utnyttjandet av svarta människor som avhumaniserade sexobjekt i Kariben (i hennes diskussion specificerat med exempel från

Kuba). Hon noterar också kopplingen till ekonomi, där de svarta i många fall har svårt att få jobb inom andra yrkessektorer än sexmarknaden (Sánchez Taylor 2000: 49).

Återigen kan det vara på sin plats med en påminnelse om den intersektionella relationen mellan rasism och sexualisering. Precis som Lutz och Collins hävdar (se 4.1) så finns det tydliga kopplingar mellan de olika systemen kön/genus och ras/etnicitet. Abu-Lughod menar att genus och ras, men också kultur, är fundamentala verktyg för att upprätthålla orättvisor (1991: 143), något som kan kopplas både till sexturismen i Thailand och i Karibien. De olika ekonomiskt underlägsna individer som säljer sexuella tjänster i Karibien är rasialiserade och sexualiserade på liknande sätt som sina Thailändska arbetskamrater (Sánchez Taylor 2000: 49). Sánchez Taylor hävdar också att den rasistiska och sexuella myten om sig själva som svarta ofta är den enda fördel en svart, på t.ex. Kuba, kan få ut av sin ras eller etnicitet, och att svarta därför lätt drivs till prostitution. Parallellen till de thailändska unga flickorna från landet tycks mig uppenbar, och Sánchez Taylor poängterar att de stereotyper som fungerar som marknadsföring i sexturismens Karibien, står i relation till en större kontext av ras och genus. Hon diskuterar också hur denna kommoditiserad av annorlundaskap gör att sexturisten kan konsumera *the other*, samtidigt som *the other's* kommoditiserade *blackness* används för att sälja vad Sánchez Taylor benämner '*embodied racisms*', förkroppsligade rasismer (ibid.: 49ff), dvs. rasialiserade sexuella tjänster. Sannolikt kan en svart prostituerad i Amsterdams prostitutionskvarter göra samma sak för att locka till sig kunder. *De* ger väl helt enkelt kunden vad han eller hon vill ha.

Vidare, anser Sánchez Taylor, så upprätthåller denna sexturism rasistiskt färgade identiteter både för turister och för lokalbefolkningen (2000: 50), något som kan antas gälla även i Thailand, om vi tar fasta på de resonemang jag framför i detta kapitelns tidigare avsnitt. Intressant nog jämför Lutz och Collins också den tidigare orientalismen med 1930-talets afrikanism, samtidigt som de betonar en dubbeltydighet i och med den samtidiga dragningen till och fruktan för "exotiska folk" (1997: 298).¹⁰ Jag tänker mig alltså att en liknande rasialisering, kopplad till sexualisering, av *the other* är av betydelse såväl på Thailands som på Karibiens arenor för sexturism.

¹⁰ 'Exotiska folk' motsvaras i originalet av *non-Western peoples*.

För att avsluta detta avsnitt refererar jag till ytterligare ett exempel från Sánchez Taylor, som beskriver hur en fransktalad kanadensisk kvinna skaffar sig en man från den jamaicanska landsbygden, som hon klär i skjorta och shorts samtidigt som hon lär honom att uppskatta klassisk musik etc. Sánchez uttrycker det som att kvinnan har erövrat en *noble savage* att civilisera (Sánchez Taylor 2000: 48), och ”den vite mannens börda” visar sig vara också ”den vita kvinnans börda”, för att travestera ett gammalt beprövat kolonialt koncept. Och även i det svarta sexparadiset Karibien lever drömmen om den exotiske och sexuellt frigjorde vilden, och den syndiga drömmen kan uppfyllas för en smärre slant.

5. Avslutande diskussion

Det är viktigt att minnas att sexturism existerar och reproduceras i ett universum av ekonomi, kommoditisering, föreställningar om utveckling, ras/ethnicitet, kön/genus etc., där alla dessa begrepp egentligen är processer som förändras och förändrar i ett komplext sammanhang av förtryck. Gränser är flytande och de stora globala processerna påverkar, och påverkas av, de mindre lokala processerna. De rasistiska och sexualiserade föreställningar som utgör lockelse och därmed grogrund för sådan prostitution där människor exploateras som slavar, bör vi – helt i enlighet med Lykkes resonemang om intersektionalitet (se 2.2) – fortsätta att granska i denna större kontext av förtryck, och givetvis i relation till varandra. Särskilt viktigt är detta, anser jag, eftersom dessa föreställningar också har legitimerande funktioner i förhållande till diskuterade sammanhang av förtryck. Ett antropologiskt helhetstänkande måste förstå sexturism i en intersektionell kontext av brutal kapitalism, kolonialism, rasism, genusprocesser etc., och inte falla för frestelsen att reducera bort andra faktorer till förmån för en typ av tolkning eller en teori om världen. I vår påstått postmoderna värld torde det vara hög tid att på allvar, och även utanför de akademiska pelarsalarna, dekonstruera de stora berättelserna om världen och angripa det mångfasetterade förtrycket på bred front, oberoende av vilken *-ism* som råkar vara på modet i vår.

Jämförelsen mellan Thailand och Karibien visar att rasistiska och sexualiserade idéer om *the other*, förutom att locka till, också legitimerar sexturisters övergrepp i tredje världen, i sin tur möjliggjorda av en närmast kolonial obalans i makt och ekonomi mellan de fattiga och rika världarna. Viktigt att undersöka vidare är förhållanden mellan utvecklingsstrategier, militär, finansinstitut, bistånd och sexturism, och beakta de sätt på vilket dessa relationer förhåller sig till världens nästan seriella hierarki av intim och annan kolonialisering. Tillväxtpolitikens massturismindustri har, som Sánchez Taylor uttrycker det, gjort en kolonial fantasi om *the other* till ”*an item of mass consumption*” (2000: 42).

En nyckelkomponent i denna levande koloniala dröm är objektifieringen av ett sexualiserat och rasialiserat *other*, och Sánchez Taylor menar att detta gäller i Thailand såväl som i Karibien (ibid.: 42). Cabezas betonar att den rasmässiga och könsrelaterade rangordningen reflekterar kolonialismens konsekvenser, som de tar sig uttryck på nutidens globala scen av kapitalism (2004: 998). Dessa ord sammanfattar väl de relationer mellan koloniala idéer om

ras och kön, ekonomi, makt och nutida kapitalism jag diskuterat i denna uppsats. Vill vi sedan göra något åt denna enorma problematik, så tänker jag mig att vi bör agera samtidigt mot fattigdom, tredje världens skuldbördor, och mot rasism och vidare ideologier som, med O'Connell Davidsons ord, "[o]therize[s]" de prostituerade, alltså gör dem till annorlunda *others* (O'Connell Davidson 2000:70). Intersektionalitetsgurun Lykke tycks också vara ense med mig om behovet av ett sådant sammansatt motstånd, då hon skriver att "[e]tt politiskt intersektionalitetstänkande som motsvarar den strukturella intersektionaliteten måste utvecklas" (Lykke 2003: 49). Med detta menar hon att det politiska tänkandet måste motsvara den verkliga världens system av strukturella maktasymmetrier som samverkar intersektionellt, och jag kan inte annat än hålla med Lykke i denna fråga.

Till sist en avslutande tanke angående det rasistiska inslaget i sexturismens värld: kanske skulle turismboomen i Thailand ifrågasättas eller granskas mer kritiskt här hemma om barena i Svedala varje kväll fylldes av blonda och blåögda män, kvinnor och barn, ivriga att sälja sig till sexlystna turister från både här och där. Särskilt om sexturisterna skulle komma som en massiv invasion på jakt efter minderåriga representanter för *den svenska synden*. Än så länge har dock inte Sverige tvingats satsa på den typen av "strukturanpassningar".

Litteratur

- Abu-Lughod, Lila (1991). "Writing Against Culture". Ur: R.G. Fox, red.: *Recapturing Anthropology: Working in the present*. Santa Fe, NM: School of American Research Press, Sid 137-162.
- Albuquerque, Klaus de (2000). "In Search of the Big Bamboo: How Caribbean beach boys sell fun in the sun". *Transition* 77(2000): 82-86.
- Andersson Cederholm, Erika (1999). *Det extraordinära lockelse: Luffarturistens bilder och upplevelser*. Lund: Arkiv förlag.
- Bales, Kevin (2002). "Because She Looks like a Child". Ur: Barbara Ehrenreich och Arlie Russell Hochschild, red.: *Global Woman*. London: Granta Publications, Sid 207-229.
- Beddoe, Christine (1998). "Beachboys and Tourists: Links in the Chain of Child Prostitution in Sri Lanka". Ur: Martin Opperman, red.: *Sex Tourism and Prostitution: Aspects of Leisure, Recreation, and Work*. New York, NY: Cognizant Communication Corporation, Sid 42-50.
- Brennan, Denise (2002). "Selling Sex for Visas: Sex Tourism as a Stepping-stone to International Migration". Ur: Barbara Ehrenreich och Arlie Russell Hochschild, red.: *Global Woman*. London: Granta Publications, Sid 154-168.
- Cabezas, Amalia L. (2004). "Between Love and Money: Sex, Tourism, and Citizenship in Cuba and the Dominican Republic". *Signs: Journal of Women in Culture and Society* 4(2004): 987-1015.
- Chang, Kimberly A. och Ling, L.H.M. (2000) "Globalization and its intimate other: Filipina domestic workers in Hong Kong". Ur: Marianne H. Marchand och Anne Sisson Runyan, red.: *Gender and Global Restructuring: sightings, Sites and Resistances*. London: Routledge, Sid 27-43.
- Cohen, Erik (2003). "Transnational Marriage in Thailand: The Dynamics of Extreme Heterogamy". Ur: Thomas G. Bauer och Bob McKercher, red.: *Sex and Tourism: Journeys of Romance, Love, and Lust*. Binghamton, NY: The Haworth Press, Inc., Sid 57-81.
- Davidson O'Connell, Julia (2000). "Sex Tourism and child prostitution". Ur: Stephen Clift och Simon Carter, red.: *Tourism and sex: Culture, Commerce and Coercion*. New York, NY: Pinter, Sid 54-73.
- Kulick, Don (1998). *Travesti: Sex, Gender and Culture among Brazilian Transgendered*

- Prostitutes*. Chicago, IL: The University of Chicago Press.
- Lutz, Catherine A. och Collins, Jane L. (1997). "The Color of Sex: Postwar Photographic Histories of Race and Gender in National Geographic Magazine". Ur: Roger N. Lancaster och Micaela di Leonardo, red.: *The Gender/Sexuality Reader: Culture, History, Political Economy*. New York, NY: Routledge, Sid 291-306.
- Lykke, Nina (2003). "Intersektionalitet – ett användbart begrepp för genusforskningen". *Kvinnovetenskaplig Tidskrift* 1(2003): 47-56.
- Lykke, Nina (2005). "Nya perspektiv på intersektionalitet – problem och möjligheter". *Kvinnovetenskaplig Tidskrift* 2-3(2005): 7-17.
- Marttila, Anne-Maria (2005). "The Hiding Men in Prostitution". *NIKK magasin* 1(2005): 35-39.
- Nilsson, Jessica (2004). "Resor förstärker fördomar". *Arbetaren* 27(2004): 10-11.
- O'Connell Davidson, Julia (2000). "Sex tourism and child prostitution". Ur: Stephen Clift och Simon Carter, red.: *Tourism and sex: Culture, Commerce and Coercion*. New York, NY: Pinter, Sid 54-73.
- Ryan, Chris & Hall, C. Michael (2001). *Sex Tourism: Marginal People and Liminalities*. New York, NY: Routledge.
- Said, Edward W (1997) *Orientalism*. Stockholm: Ordfront Förlag. Orginalet utgivet 1978.
- Sánchez Taylor, Jacqueline (2000). "Tourism and 'embodied' commodities: sex tourism in the Caribbean". Ur: Stephen Clift och Simon Carter, red.: *Tourism and sex: Culture, Commerce and Coercion*. New York, NY: Pinter, Sid 41-53.
- Sassen, Saskia (2002). "Rätt väg?". *Ord & Bild* 4-5(2002): 37-45.
- Urry, John (1990). *The Tourist Gaze: Leisure and Travel in Contemporary Societies*. London: SAGE Publications Ltd.